

Meninio tyrimo aspektai garsovaizdžio studijose: lyginamoji atvejų analizė

Vygintas ORLOVAS

Vilniaus dailės akademija

ANOTACIJA. Straipsnio tikslas yra apžvelgti meninio tyrimo aspektus, kurie atsiskleidžia meno kūrinių tyrimuose gvildenant garso ir vaizdo ryšius. Keliami šie uždaviniai: kelių meninio tyrimo apibrėžimų analizė ir savybių įvardijimas, garsovaizdžio studijų atvejų palyginimas remiantis įvardytomis meninio tyrimo savybėmis. Kartu siekiama panagrinėti ir pačią meninio tyrimo sąvoką, kurios apibrėžimas kinta priklausomai nuo jos apyvartos konteksto ir ją vartojančio žmogaus pozicijos, taip pat panašiai kintančias strategijas, apibrėžiančias garsą ir vaizdą bei jungtis tarp jų. Straipsnyje grindžiama mintis, kad prieiga prie tyrimo, paremta kūrybine praktika, gali atskleisti netikėtas išvalgas ir sukelti vaisingas diskusijas. Tyrimo objektas yra meninio tyrimo aspektai garsovaizdžio studijose, metodas – lyginamoji analizė sutelkiant dėmesį ties garso ir vaizdo jungimo strategijomis ir jų vektoriais. Retrospektyvus žvilgsnis į garsovaizdžio tyrimus ir postmodernių pavyzdžių bei jų pirmtakų palyginimas padeda formuoti pokyčių ir strategijų žemėlapi, kuris atskleidžia meninio tyrimo aspektus dar iki pačios meninio tyrimo sąvokos formuluotės akademiniam diskurse.

REIKŠMINIAI
ŽODŽIAI:

meninis tyrimas,
garsovaizdis, kimatika,
asociacijos.

1. Meninio tyrimo apybraižos

Nors siekiant apibrėžti mokslinio tyrimo kompetencijų galimybes, jo strategijų ir metodų efektyvumą, kyla nemažai diskusijų, tačiau dažniausiai akcentuojamas naujų žinių generavimas ar geresnis tiriamojo objekto pažinimas kaip kertinė jo savybė (*research*, žr.: Cambridge Dictionary; Merriam-Webster Dictionary).

Bandydami aiškiau apibrėžti meninio tyrimo ribas, taip pat susiduriame su įvairiais požiūriais. Antai Mikos Hannulos teigimu, „meninis tyrimas reiškia, kad menininkas sukuria kūrinių ir nagrinėja kūrybos procesą, tokiu būdu prisidedamas prie žinių kūrimo“ (Hannula 2005: 5). Pagal šį apibrėžimą bet kuri kūrybos savirefleksijos forma tampa meniniu tyrimu. Jameso Haywoodo Rollingo nuomone, „meninio tyrimo metodologija yra

dauginimo praktika – tokia sistema, kuri informuoja griaudama išankstines nuostatas, pervardydama kategorijas ir paskandindama apsimitėlišką objektyvumą“ (Rolling 2010: 108). Ši mintis nukreipia dėmesį į maištavimą ir santykį su kontekstu kvestionuojant jo savybes; taikant šį apibrėžimą, kūrybinio proceso nagrinėjimo metu nebeužtektų savi-refleksijos tam, kad kūrybinė praktika taptų meniniu tyrimu. Kita vertus, kvestionuoti ir griauti išankstines nuostatas galima ir be meninės praktikos, o tik grynosios filosofijos diskurso ribose. Nagrinėdamas meninį tyrimą ir jo savybes Graeme’as Sullivanas išryškina podiscipliniškumo svarbą ir teigia, kad „podisciplininė praktika nusako, kaip meninis tyrimas pasireiškia už egzistuojančių disciplinų ribų, nes nagrinėjama teorijų apimtis ir tyrimo pritaikymo sferos“ (Sullivan 2011: 111). Jo manymu, turėtų būti negalimas, pavyzdžiui, izoliuotas grynos tapybos ar fotografijos meninis tyrimas.

Siekiant apibrėžti meninio tyrimo savybes ir ribas, taip pat bandant lyginti šias sąvokas ir atrasti jų bendrą vardiklį, kyla neaiškumų ir keblumų. Į tai dėmesį atkreipęs Vytautas Michelkevičius šią situaciją apibendrina teigdamas, kad yra „sunku suformuluoti vieną meninio tyrimo sampratą, nes visuomet reikia jį adaptuoti pagal kontekstą, paradigmą ar kalbėtojo-diskutanto poziciją“ (Michelkevičius 2015: 41).

2. Garsovaizdžio apybraižos

Šiame glaustame straipsnyje, sąmoningai atsiribodamas nuo universalistinių ambicijų, noriu išryškinti tik kelis, mano požiūriu, reikšmingus meninio tyrimo ir jo pritaikymo aspektus, kuriuos pastebėjau tirdamas garso ir vaizdo ryšį.

Tyrimų objektą įvardiju *garsovaizdžiu*. Šia dar neįprasta mūsų akademiniam diskurse sąvoka apibrėžiu *tarpinę būseną, transformacijos momentą, kai garsas turi potencialą tapti ar būti suvokiamas kaip vaizdas, ir atvirkščiai, – vaizdas gali virsti garsu. Kitai variant, momentą – kai garsas ir vaizdas atskleidžia savybių bendrumą*.

Garso ir vaizdo ryšiai, jų santykiai jau yra nagrinėti ir aptarti įvairiais pjūviais – remiantis fiziologija, psichologija, akustika, optika, kimatika, nagrinėjant sinestezijos fenomeną, taip pat garsų ir vaizdų prasmes, pasitelkiant semiotikos metodus, vertimo studijas ir t. t. Tokio daugiabriaunio objekto nagrinėjimui skirtų galimų įrankių spektras yra itin platus, tad, norint jį analizuoti išsamiau, tenka arba apsiriboti konkrečia nagrinėjama sfera, arba ieškoti bendro vardiklio.

Nemažai keblumų kyla bandant aiškiau apibrėžti garsovaizdį dailėtyros ir muzikologijos diskursų ribose ar dabartinio meno kontekste, kai žodžių junginiai „muzikali vidinė sąranga“ (Baublytė 2014), „muzikali paveikslų tyla“ (Spurytė 2015), „spalvinga, tapybiška muzika“ (*Muzikos barai*, 2015), kurie yra būdingi parodų apžvalgoms ar įrašų

recenzijoms, praranda aiškią prasmę dėl išsiplėtusių muzikos, tapybos ir kitų meno sričių ribų. Kai, pavyzdžiui, ir Merzbow (Masami Akita) atliekama *noise* žanro muzika, ir Richardo Wagnerio operos, ir Johno Cage'o „4:33“ yra muzika, kai ir Gerhardo Richterio pilkieji darbai, ir Jameso Whistlerio tapybinės simfonijos yra tapyba, sudėtinga identifikuoti, kas galėtų būti muzikalumas ar tapybiškumas, ką galėtų reikšti šie būdvardžiai atmetus pačią garso ar dažo mediją. Neberandant atskirties, viskas yra tapybiška ir muzikalu vienu metu, bet kartu niekas nėra nei tapybiška, nei muzikalu – šie būdvardžiai kuria nuorodą į neapibrėžtumą ir praranda prasmę.

Kita vertus, nors gana keblu rasti garsovaizdžio ribas ir įvairias jo pritaikymo strategijos formas, manau, kad meninis tyrimas, kurio sąvoką sudėtinga apibrėžti, yra tinkamas šio fluidiško objekto nagrinėjimui.

Prieš pradėdant nagrinėti garsovaizdį meno kontekste, svarbu atkreipti dėmesį į garsą ir vaizdą jungiančių strategijų vektorius ir jų formavimosi priežastis.

Garsas yra slėgio pokyčiai terpėje – judėjimas, todėl hipotetiškai sustingus laikui iš garso bangavimo lieka tik fiksuota slėgio skirtumų pozicija – viena linija, tyla. Pavyzdžiui, norint kompiuterinėmis programomis analizuoti įrašyto garso savybes, net tuo atveju, kai garsas yra tikslus periodišką toną, jį galima supaprastinti iki vienos bangos – kaip savybes įkūnijančios atkarpos. Tačiau net ir šiuo atveju praeitų 0,01 s, kol nuskambėtų viena 100 Hz dažnio tono banga, ir šiuo aspektu linijinė laiko savybė yra neatsiejama garso dalis.

Noriu atkreipti dėmesį į šį garso aspektą kaip priešpriešą vizualiai raiškai, kuri nebūtinai yra tiesiogiai priklausoma nuo laiko. Kalbant apie videomeną ar kiną, čia lygiai taip pat reikia išsivytėti ar pasirodyti, kaip garsui nuskambėti, kad būtų galima nagrinėti vizualias jų savybes. Kita vertus, filmo kadras, paverstas nuotrauka, išsilaisvina iš tiesioginės sąsajos su linijiniu laiku, nes tas pačias jos (nuotraukos) savybes galima nagrinėti ir šimtąją sekundės dalį, ir valandą ar parą.

Ši savybė atskleidžia svarbų garso ir vaizdo ryšių transformacijos aspektą. Lyginant Alexanderio Wallace'o Rimingtono (Rimington 1912) ir Vasilijaus Kandinskio (Kandinsky 1911) mintis, išryškėja, kad ši transformacijos kryptis ir garso bei vaizdo jungimo strategija priklauso nuo to, ar jungiamas garsas ir nuo linijinio laiko priklausomas vaizdas, ar garsas ir statiškas vaizdas. Daugiau transformacijos kryptių atsiranda ir keliant klausimą, ar vaizdas yra išgaunamas spinduliuojant šviesą, ar ją atspindint, mat tai keičia spalvų maišymo ir maišymosi dėsnius.

2.1. *Cyclo. id Vol. 1*

Nors atliktas palyginti neseniai, bendras Ryoji Ikeda ir Carsteno Nicolai, dar žinomo kaip Alva Noto, projektas *Cyclo. id Vol. 1* jau yra tapęs kone pavyzdiniu meniniu tyrimu, skirtu būtent garsovaizdžiui (Nicolai 2011). Glaustai pristatysime jį tam, kad galėtume atskleisti jame įkūnytą meninio tyrimo savybes.

Tyrimo metu menininkai siekė geriau suprasti garso bangos formos vizualių aspektų ir paties skambesio koreliaciją. Siekdami šio tikslo jie sukūrė programinę įrangą, kurios veikimo principas yra pagrįstas oscilografu; tačiau garso ir vaizdo jungtį savo programoje jie suformavo ne taip, kad būtų matomos dvi banguojančios linijos, judančios iš kairės į dešinę, o taip, kad viena garso signalo pusė judintų vertikaliąją, o kita – horizontaliąją ašį ir tokiu būdu ekrane būtų matoma pastovi forma. Vėliau sintezatoriais ir kompiuterinėmis programomis jie kūrė įvairių bangos formų garsus, pradėdami nuo pagrindinių formų, tokių kaip sinusoidė, kvadratas ar trikampis, ir judėdami link vis sudėtingesnių. Tada šiuos garsus ir jų kuriamas formas jie tikrino savojoje programoje, sistemingai keisdami jų dažnius, fazes ir skirtingas bangų formų kombinacijas. Vizualus šio tyrimo rezultatas – išsamus garso bangos formų, jų dažnių ir šios jungties archyvas, išleistas knyga ir kompaktine plokštele, kurioje yra ir vaizdo dokumentacija.

Kaip teigia Nicolai, „kertinė šio projekto dalis buvo siekis suprasti koreliaciją tarp garso ir vaizdo ir sukurti programinę įrangą, kuri padėtų vizualizuoti ir dokumentuoti tyrimą“ (Nicolai 2013). Meninio tyrimo savybės yra ir tyrimas praktikos metu, ir po-discipliniškumas, ir vizualumo kaip įrankio analizei panaudojimas, ir medžiagos archyvavimas, ir tyrimui būtinų savų įrankių kūrimas, ir tam tikra kūrybinio tyrimo proceso savirefleksijos forma, atsiskleidžianti sukauptos medžiagos pritaikymu gyviems pasirodymams. Taip pat galime teigti, kad vykdomas atradimu grįstas tyrimas, mat išankstinės hipotezės nėra keliamos, o dėsningumas atrandamas tyrimo metu.

Prieš pradėdant lyginti šį tyrimą ir jo savybes su ankstesniais garsovaizdžio tyrimais, svarbu paminėti, kad nors meninio tyrimo sąvoka ir trečiosios pakopos meno studijos yra dar ganėtinai naujos (jos pradėjo rasti tik XX a. 4-ajame ketvirtyje), atradimu, o ne hipoteze ir praktika paremtą tyrimą galime įžvelgti jau anksčiau kūrusių menininkų kūryboje ir tyrėjų veikloje.

Taikydamas šį retrospektyvų žvilgsnį Michelkevičius atkreipia dėmesį, kad „konceptualiojo meno kūrėjai akcentavo ne galutinį produktą (meno kūrinį), bet patį mąstymą apie jį ir tyrimo procesiškumą, taip siekdami ne sukurti objektą, o iširti, kvestionuoti, permąstyti, archyvuoti, reflektuoti, kritikuoti ar dar kaip nors menui pajungti žmogaus veiklas, tiesiogiai susijusias su tuo, kas vadinta *tyrimu*“ (Michelkevičius 2015: 32).

2.2. Kimatika

Panašų į Ikeda ir Nicolai norą suprasti garso ir vaizdo sąveiką, taip pat kaip kuriami tyrinėjimo įrankiai, galime išvelgti šveicarų mokslininko Hanso Jenny'io 1967 m. publikuotuose kimatikos tyrimuose. Analizuodamas garso bangų savybes, tokias kaip dažnis, periodiškumas, sklidimo dėsningumas, Jenny taikė vizualiai fiksuojamo garso poveikį nagrinėjantį metodą. Garsu išjudindamas skysčio paviršių ar biria medžiaga padengtas plieno plokštės, Jenny nuotraukomis ir vaizdo dokumentacija fiksavo garso kuriamus piešinius ir struktūras, o vėliau ieškojo dėsningumo ir šių atradimų pritaikymo galimybių. Pirmajame kimatikos studijos tome Jenny rašo: „galima pastebėti, kad serijoje eksperimentų ta pati struktūra pasirodo didėjant dažniui, tačiau auga ir sudarančiųjų elementų skaičius“ (Jenny 2001: 35); be to, šie pasikartojimai nutinka dažniui padvigubėjus, o tai atitinka muzikinį oktavos intervalą.

Nors Jenny'io tyrimas galbūt yra artimesnis *meniško tyrimo* sąvokai, jis pasižymi atradimu, o ne praktika paremtu hipotezės kėlimu ir žinių generavimu. Net jei pirminis šių tyrimų tikslas nebuvo paversti juos menu ar sukurti meno kūrinį, tyrimų rezultatai pasižymi vizualiomis estetinėmis savybėmis ir yra įkvėpę daugybę pritaikymų meno kontekste – tokių pavyzdžių galime atrasti ir Nicolai, ir Rūtos Mickienės, ir Evano Grantto, ir kitų autorių kūrinuose.

Žengdami dar toliau į garsovaizdžio studijų istoriją, Jenny'io tyrimų ištakas ir bendrą poziciją galime išvelgti jau Ernsto Chladni veikalė „Atradimai garso teorijoje“ (1787). Chladni į šią knygą įtraukė piešinius, dokumentuojančius struktūras, kurios gaunamos stryku braukiant per plokštę, padengtą biria medžiaga. Taigi neturėdamas Jenny'io naudotų įrenginių, tokių kaip fotoaparatai ar dažnių sintezatoriai, Chladni to meto priemonėmis vykdė itin panašius garso tyrimus, pasižymėjusius panašiomis meninio tyrimo savybėmis, kurios atsiskleidžia nagrinėjant *Cyclo. id Vol. 1*.

Šie garso ir vaizdo ryšiai yra glaudžiai susiję su fizikinėmis garso savybėmis, tokio-
mis kaip periodiškumas, judėjimas ir poveikis aplinkai dėl slėgio pokyčių terpėje. Ar tai būtų piešiniai, sukuriami stryku braukiant per plokštės paviršių, padengtą biria medžiaga, ar garsu išjudinamas skystis, ar garso savybes atitinkanti kintanti elektros srovė, kurios vertės užrašomos skaičiais, – visas šias savybes galima patikrinti, o tyrimus pakartoti, ir tai suteikia tam tikrą mokslininko aspektą.

Visai kitas garso ir vaizdo ryšių probleminis laukas atsiveria, kai į diskursą įtraukiamas jų suvokimas, kuriama emocija, formuojama žiūrovo ar klausytojo patirtis.

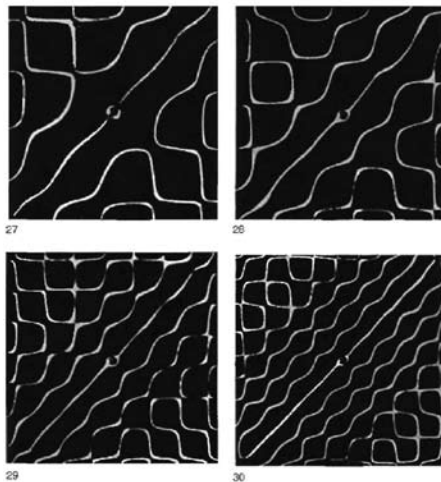
2.3. Įsameninta patirtis

Subtilūs ir dažnai įsameninti aspektai garsovaizdžio studijose taip pat yra intensyviai nagrinėjami, apie juos diskutuojama. Asmeninės asociacijos išskirtinai svarbios bendruose Keitho Rowe'o ir Kjello Bjørgeengeno performansuose. Per šiuos performansus Rowe'as improvizuoja *preparuota gitara*, įvairiais garso efektais ir radijo imtuvu, o šie garso signalai yra siunčiami į Bjørgeengeno eksperimentinės televizijos pultą, kuriame garsai, paversti elektros srove, siunčiami į kineskopus ir tampa vaizdu. Šiame garsų, vaizdų ir menininkų asambliaže Bjørgeengenas parenka garsą vaizdu verčiantį metodą ir efektus pagal tai, kokias asociacijas jam kelia Rowe'o atliekama improvizacija, o Rowe'as savo ruožtu groja atsižvelgdamas į kineskope kuriamus vaizdus. Taigi technologija yra tarpininkas transformuojant garsą į vaizdą, ir atvirkščiai, tačiau menininkų patiriamos asociacijos taip pat yra svarbios. Susiformuoja tam tikra kilpa, neturinti nei pradžios, nei pabaigos (Bjørgeengen, Rowe 2007).

Tęsiant garsovaizdžio meninio tyrimo ištakų ir aspektų paiešką, vienas tokių pavyzdžių yra Vasilijaus Kandinskio studija „Apie dvasingumą mene“; remdamasis vidiniais išgyvenimais, joje menininkas įvardijo daugybę muzikos ir vizualaus meno bei jo savybių asociacijų (Kandinsky 1911). Vienas iš kūrinių, aiškiausiai atskleidžiančių šias mintis, yra 1911 m. nutapytas paveikslas „Impresija III (koncertas)“, kuriame menininkas siekė atkartoti įspūdį ir jausmus, patirtus Arnoldo Schönbergo muzikos koncerte. Taigi Kandinskis siekė klausia išgyventą patirtį paversti paveikslu, kuris žiūrovui sukurtų tokią pačią patirtį, tačiau sukeltą kitos juslės – regos.

Studijoje „Apie dvasingumą mene“ yra įkūnyta tam tikra Kandinskio kūrybinio proceso analizė, minčių struktūravimas, vienodą patirtį generuojančios muzikos ir tapybos paralelės paieška. Nutapytas Arnoldo Schönbergo koncertas yra tik vienas tokios patirties analizės, paremtos praktika, pavyzdžių.

Priklausomai nuo to, kiek plačiai vartosime meninio tyrimo sąvoką, tokių įsamenintų jos aspektų galime įžvelgti ir Mikalojaus Konstantino Čiurlionio tapyboje: pritaikydamas muzikines struktūras jis įvedė ketvirtą plokštumą – laiką (Kazokas 2009). Tai ypač ryšku sonatinio pobūdžio tapybos cikluose, kuriuose menininkas į tapybos plokštumą bando įtraukti ir linijinio laiko matmenį, vizualiomis priemonėmis perteikti muzikines struktūras. Kaip teigia Genovaitė Kazokas, Čiurlionio tapybinės sonatos ir fugos muzikinės struktūros dėl nuoseklaus pritaikymo yra ypatingos meno istorijoje (Kazokas 2009). Tačiau, nagrinėjant šį nuoseklumą, tarp Čiurlionio ir Kandinskio išryškėja svarbus skirtumas: Čiurlionis nerašė tekstų apie šias transformacijas, todėl jos lieka grynu, praktika paremtu tyrimu, kuriame pats kūrinių ciklas atskleidžia muzikos ir tapybos jungties formavimo logiką, panašiai kaip Rowe'o ir Bjørgeengeno performansuose.

1 pav. H. Jenny.
Cymatics, vol. 1,
1967

2 pav. Garsovaizdžio
tyrimų schema

3. Išvados

Glaustai aptarus daugialypius garso ir vaizdo ryšius, galima pereiti prie kelių esminių išvadų. Pirma, nekonvencinių metodų taikymas ir savo įrankių kūrimas padeda išgryninti garsovaizdį, o jo tyrimų praktikos analizė tampa įrankiu nagrinėjant meninio tyrimo ribas.

Antra, siekį atrasti ir suprasti svarbius ryšius, dėsningumus, paremtus tyrimu ar praktika, galima priskirti vienai iš meninio tyrimo savybių. Kai pasirinktas objektas nagrinėjamas remiantis atradimu, prieš tyrimą nebūtina kelti ar kurti hipotezę.

Trečia, net žvelgiant retrospektyviai, meninio tyrimo aspektus galima rasti beveik visuose garsovaizdžio tyrimuose. Manau, kad objekto neapibrėžtumas ar netilpimas į vienos disciplinos rėmus yra kertinis veiksnys, sukuriantis šį aspektą.

Taigi pagrindinė mūsų išvada – garsovaizdis ir meninis tyrimas pažinimo eigoje beveik visuomet išlieka tiksliai neapibrėžti ir fluidiški, tačiau ši puiki savybė leidžia abejoti ir taikyti vis naujas prieigas nekuriant baigtinių sąvokų ir objekto ribų.

*Įteikta 2016 07 31
Priimta 2016 09 12*

LITERATŪRA

- Baublytė, I. Platus ir savitas kolorito spektras A. Makarevičiaus tapybos parodoje „Spalvų pasaulio meditacijos“. *Bernardinai. lt* [interaktyvus], 2014. Prieiga per internetą: <<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-02-11-platus-ir-savitas-kolorito-spektras-a-makareviciaus-tapybos-parodoje-spalvu-pasaulio-meditacijos/113963>> [žiūrėta 2016 03 20].
- Chladni, E. *Entdeckungen über die Theorie des Klanges*. Leipzig, 1787.
- Hannula, M.; Souronta, J.; Vaden, T. *Artistic Research: Theories, Methods and Practices*. Helsinki and Gothenburg: Academy of Fine Arts, Finland and University of Gothenburg, Sweden, 2005.
- Jenny, H. *Cymatics. A Study of Wave Phenomena and Vibration*. Revised edition (originalus tekstas parašytas 1967 m.). Macromedia Publishing, 2001.
- Kandinsky, W. *Concerning The Spiritual in Arts*. Translated by M. T. H. Sadler (originalus tekstas parašytas 1911 m.). New York: Dover Publications inc., 1977.
- Kazokas, G. *Musical Paintings. Life and Work of M. K. Čiurlionis (1875–1911)*. Vilnius: Logotipas, 2009.
- Kjell Bjørgeengen & Keith Rowe: Porto VI 6.44–10.44 (Excerpt). *The Wire Magazine*, 2007 [interaktyvus]. Prieiga per internetą <<https://vimeo.com/15422576>> [žiūrėta 2016 03 18].
- Michelkevičius, V. Meninis tyrimas: teorija ir praktika. *Acta Academia Artium Vilnensis*. 79 [recenzuotų mokslinių straipsnių ir recenzijų rinkinys]. Sudarytojas V. Michelkevičius. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2015, p. 31–43.

- Muzikos barai*, 2015, Nr. 7–8 (450–451), viršelio aprašas. *muzikusajunga.lt* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <<http://www.muzikusajunga.lt/n/450-muzikos-bar%C5%B3-numeris>> [žiūrėta 2016 03 20].
- Nicolai, C. An Interview with Cyclo (Ryoji Ikeda and Carsten Nicolai). *MOMA* [interaktyvus], 2013. Prieiga per internetą: <http://www.moma.org/explore/inside_out/2013/10/01/an-interview-with-cyclo-ryoji-ikeda-and-carsten-nicolai/> [žiūrėta 2016 02 15].
- Nicolai, C.; Ikeda, R. *Cyclo. id Vol. 1*. Die Gestalten Verlag, 2011.
- Research. *Cambridge Dictionary*. Prieiga per internetą: <<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/research>> [žiūrėta 2016 06 14].
- Research. *Merriam-Webster Dictionary*. Prieiga per internetą: <<http://www.merriam-webster.com/dictionary/research>> [žiūrėta 2016 06 14].
- Rimington, A. *Colour-Music: The Art of Mobile Colour*. London: Hutchinson & Co., 1912.
- Rolling, J. A Paradigm Analysis of Arts-Based Research and Implications for Education. *Studies in Art Education: A Journal of Issues and Research*, 2010, p. 102–114.
- Sullivan, G. *Art Practice as Research: Inquiry in the Visual Arts* (second edition). London: SAGE, 2011.
- Spurytė, V. Tapytojas R. Garbačiauskas pristatė muzikalią paveikslų tylą. *delfi.lt* [interaktyvus], 2015. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/veidai/kultura/tapytojas-r-garbaciauskas-pristate-muzikalia-paveikslu-tyla.d?id=68223906>> [žiūrėta 2016 03 20].

Aspects of artistic research within sound-image studies: a comparative analysis of case studies

SUMMARY. The present paper aims to analyse the aspects of artistic research within the studies of sound and image relations. The definition of what is artistic research keeps changing depending on the context it needs to be adapted to, on the paradigm and the position of the speaker or writer. Furthermore, sound-image and the strategies of how they can be linked is a research object that can be defined by using a variety of theoretical approaches and tools ranging from acoustics, optics, musicology, physiology, psychology, phenomenology, translation studies, etc. However, approaching research through one's creative practice offers important insights and inspires fruitful discussions. By applying a retrospective view towards the studies of sound and image relations, we can unfold and map the aspects of artistic research within them even before attempts to define the research object itself have started in the academic field.

KEYWORDS:
artistic research,
sound-image, cymatics,
multisensory art,
association.